

VINMONOPOLET

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Vår ref:
14/00026

Direkte innvalg:
22 01 50 11

Dato:
14. april 2014

Høringsuttalelse – forslag om endring av lov 2. juni 1989 nr 27 om omsetning av alkoholholdig drikk mv - åpningsdager for salg av alkoholholdig drikk mv.

Det vises til høringsnotat av 27. januar 2014 med høringsfrist 28. april 2014. Vårt styre har behandlet saken og ønsker å avgi følgende høringsuttalelse:

Åpningsdager

I høringsforslaget foreslår departementet å oppheve forbudet mot salg fra Vinmonopolets butikker på jul-, nyttårs-, påske- og pinseaften samt på stemmedagene for stortingsvalg, fylkestingsvalg, kommunestyrevalg og på folkeavstemning vedtatt ved lov, jf alkhl § 3-4 tredje ledd.

Alkoholloven har som formål å begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Som et ledd i dette sikter loven på å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer, jf alkhl § 1-1. Vinmonopolet er et viktig vikemiddel for å oppnå dette formålet. Vinmonopolet begrenser tilgjengeligheten til alkoholholdige drikker som er sterkere enn 4,7 volumprosent. Tilgjengelighetsbegrensningen gjelder antallet butikker, åpningsdager, åpningstider og tiden for utlevering av kundebestillinger gjennom posten.

Vinmonopolets visjon "Vi skal gjøre oss fortjent til folks støtte" er en erkjennelse av at Vinmonopolet bare vil fortsette å eksistere så lenge folk flest slutter opp om ordningen. Da Vinmonopolet i fjor høst reviderte selskapsstrategien, ble god tilgjengelighet løftet fram som en hovedstrategi for å sikre oppslutning i befolkningen.

Innenfor de åpningsdager og åpningstider alkoholloven fastsetter, må Vinmonopolet legge bedriftsøkonomiske hensyn til grunn slik at butikkene bærer sine egne kostnader. Dette betyr i praksis at åpningsdager og åpningstider må reduseres der det ut fra lokale forhold er nødvendig for at driften skal gå i økonomisk balanse.

Vinmonopolet fastsetter åpningsdager og åpningstider for landets vinmonopolbutikker ut fra om forventet salgsinntekt står i forhold til driftskostnadene ved å ha butikken åpen. Det samme vil gjelde jul-, nyttårs-, påske- og pinseaften, samt valgdagen i den grad forbudet mot salg fra Vinmonopolets butikker blir opphevet.

Opphevelse av forbudet mot salg fra Vinmonopolets butikker jul-, nyttårs-, påske- og pinseaften, samt valgdagene gir økt tilgjengelighet og dermed noe økt salg. Hvor stor salgsøkningen vil bli, er vanskelig å si, men det er ikke grunn til å tro at det vil bli en stor salgsøkning.

Forbudet mot salg på nyttårs-, påske- og pinseaften, samt valgdagene møter slik dagens samfunn har utviklet seg, liten forståelse hos folk flest og kan derved svekke folks oppslutning om vinmonopolordningen. Dette er vanlige handledager for andre varer, herunder salg av øl og skjenking av alkohol. Noe av salget fra Vinmonopolet vil oppveies av redusert ølsalg. Åpne vinmonopolbutikker på påske- og pinseaften kan også erstatte noe av grensehandelen fra Systembolaget i Sverige som vil begrense det totale mersalget. Da behovet for å øke tilgjengeligheten veier tyngst, vil Vinmonopolet ikke reise innsigelser mot at lovforbudet mot salg nyttårs-, påske- og pinseaften, samt valgdagene fjernes.

Åpne vinmonopolbutikker julaften vil derimot kunne skyve innkjøp av sterke alkoholdrikker enda nærmere julefeiringen. Dette er egnet til å øke risikoen for alkoholmisbruk og problemer i forbindelse med julehøytiden der behovet for beskyttelse for mange er ekstra stort. Åpne vinmonopolbutikker julaften er neppe noe utbredt ønske fra folk flest. Kommersielle hensyn taler også for at Vinmonopolet holdes stengt julaften. En avveining av alkoholpolitiske hensyn og hensynet til tilgjengelighet tilsier derfor at lovforbudet mot salg fra Vinmonopolets butikker på julaften bør opprettholdes.

Vinmonopolets ansatte per i dag har tariffestet fri jul-, nyttårs-, påske- og pinseaften. Det må med andre ord forhandles om endring i overenskomstene mellom Vinmonopolet og Handel- og kontor, Vinmonopolet og STAFO og mellom Vinmonopolet og Akademikerene.

Vinmonopolet kan ikke holdes åpent nevnte aftener før partene blir enige om endrede overenskomster. Vinmonopolet kan heller ikke pålegge ansatte overtid på aftenerne. Overtidsarbeidet på aftenerne uten endrede overenskomster tilfredsstiller ikke vilkårene i arbeidsmiljøloven for når ansatte kan arbeide overtid.

Valgdagen og dager for folkeavstemning, er i dag arbeidsdager for Vinmonopolets ansatte, slik at her vil endringen kun være at butikkene har åpent på dager som før ble brukt til rydding, varetelling etc.

Tidspunkt for utlevering

I høringsforslaget bes det om innspill på om bestilte varer fra Vinmonopolet kan utleveres utover Vinmonopolets åpningstid. Dette gjelder både der varene hentes på postkontor/post i butikk og der varene utleveres ut av Posten.

Vinmonopolet stiller seg bak forslag om utlevering av bestilte varer utover Vinmonopolets åpningstider, og viser til vårt brev om dette av 24. oktober 2013 til Helse- og Omsorgsdepartementet

Privatimport

Når det gjelder utlevering av privatimporterte varer, må det tas utgangspunkt i at salg til forbruker av sterke alkoholdrikker i Norge skal ivaretas av Vinmonopolets enerett og utøves i tråd med rammebetingelser som er begrunnet i å redusere skader av alkoholbruk, bla begrenset tilgjengelighet.

Privatimporten har et utelukkende kommersielt formål. Salget foregår fra utenlandske nettbutikker som henvender seg til norske kunder gjennom reklame og markedsføring som ofte er aggressiv og salgsfremmende både i form og innhold. Varene som bestilles i utenlandske nettbutikker fraktes

raskest og billigst mulig til norske kunder av kommersielle aktører. Privatimporten er særlig konkurransedyktig på både pris og rask levering i sentrale strøk der transportnettet er godt utviklet.

Siden forsendelser av privatimport vil være raskest og billigst i sentrale strøk der Vinmonopolets butikknett er best utviklet, vil konkurransen fra privatimport først og fremst ramme butikknettet som er Vinmonopolets dominerende salgskanal. Privatimporten er derfor i direkte konkurranse med hele vinmonopolordningen.

Det er derfor viktig at privatimporten underlegges de samme tilgjengelighetsbegrensninger som salget fra Vinmonopolets butikker og ikke favoriseres. Dersom privatimporten blir lettere tilgjengelig, vil salget gjennom denne kanalen kunne øke vesentlig og på sikt undergrave Vinmonopolets legitimitet som dominerende aktør når det gjelder salg av sterke alkoholdrikker til forbruker.

Siden privatimport konkurrerer med alle Vinmonopolets salgskanaler, særlig butikkene, gir det ikke et riktig bilde å likestille utleveringstiden for privatimport med utleveringstiden til Posten for varer fra Vinmonopolet. Vinmonopolet mener derfor at utleveringstiden for privatimport bør følge samme tidsbegrensninger som gjelder for Vinmonopolets butikker.

-oo0oo-

Styrets høringsuttalelse er avgitt under dissens fra de tre styremedlemmene som er valgt av og blant de ansatte. Helge Storvik har meddelt følgende dissens: "Turid Sundsetvik og undertegnede stiller seg ikke bak styrets svar på høringen, men oversender eget svar som vårt bidrag til høringen. Svend Bang Pedersen har avgitt følgende dissens: "Jeg stiller ikke meg bak svaret til styret. Da vårt forbund har gitt sitt svar til høringen."

Vennlig hilsen

Kai G. Henriksen
Adm. direktør

Vedlegg: Høringsuttalelse fra ansattrepresentanter i Vinmonopolets styre, Turid Sundsetvik og Helge Storvik